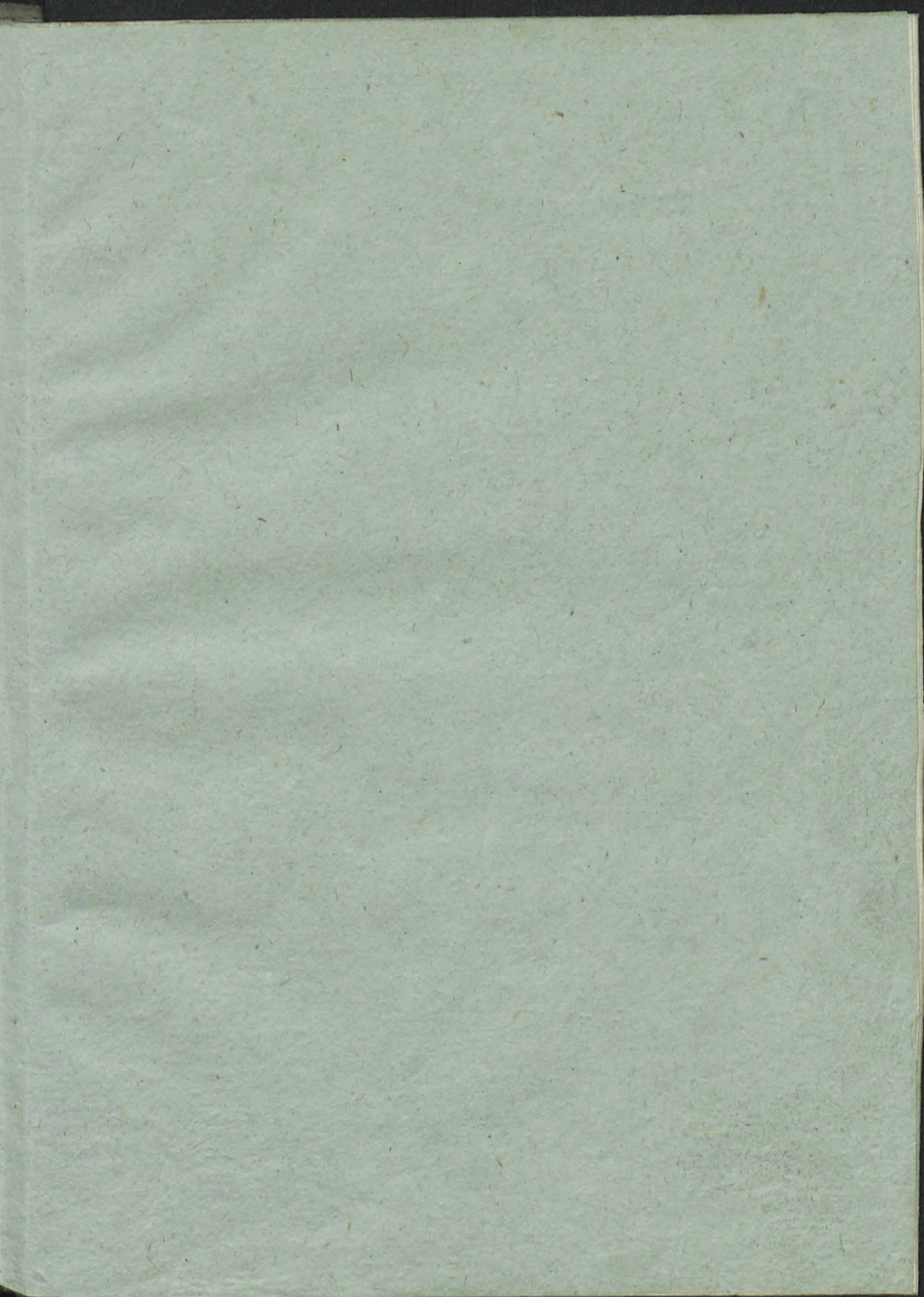

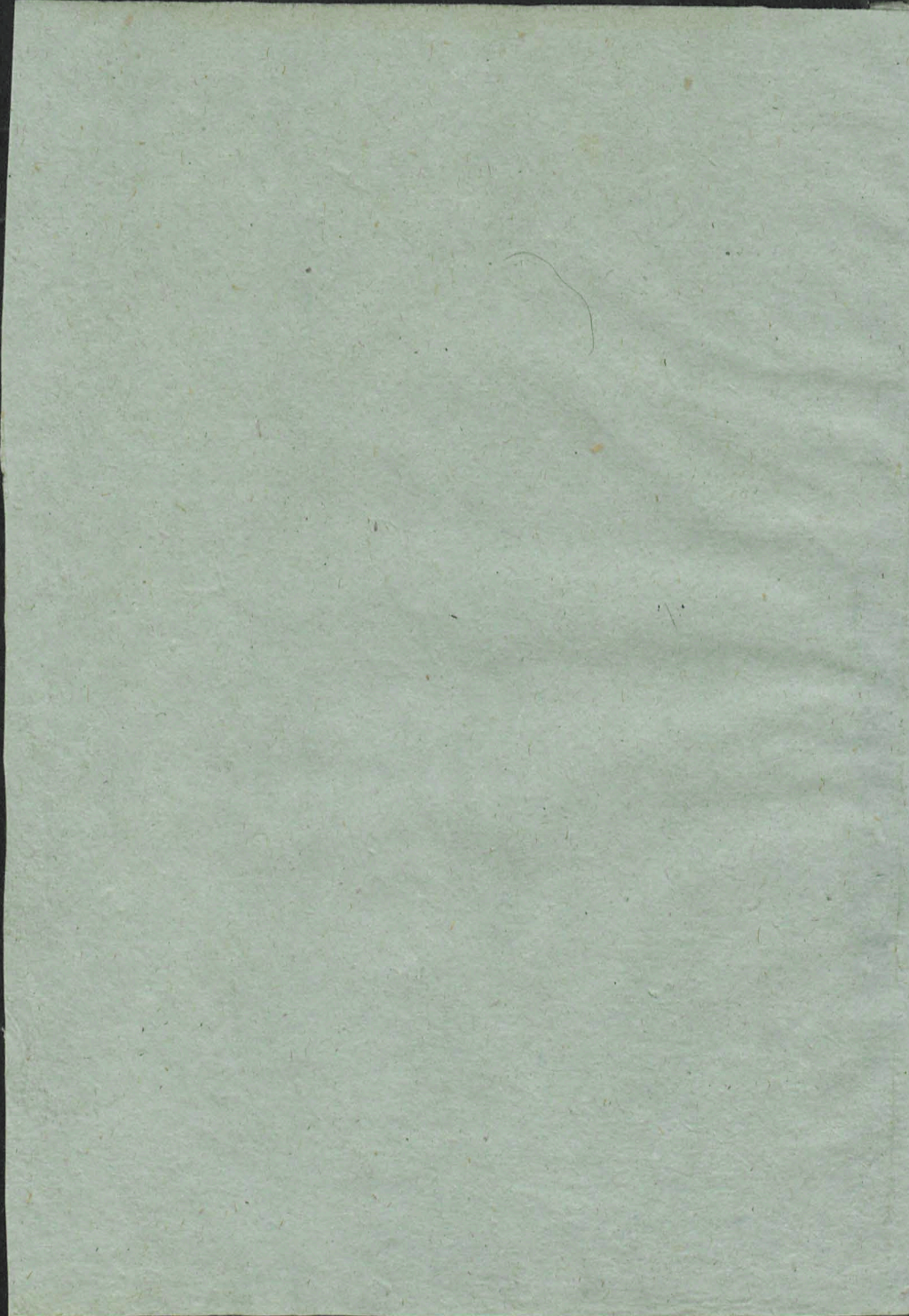
BIBLIOTEKA

Zakł. Nar. im. Ossolińskich

XVII

522

O STRASZLIWYM
Sądzie Pańskim, ná pier-
wszą Niedzielę Adwentu,

KAZANIE
X. D. STANISŁAWA GRODZICKIEGO,
Societatis IESV.

W KRAKOWIE,
W Drukárniéy Andrzeia Piotrkowczyka,
Roku Pańskiego, 1603.

5.452

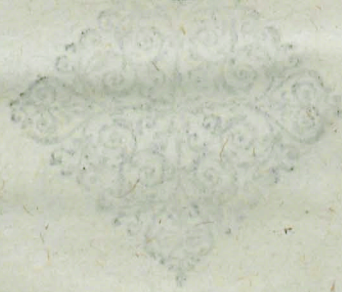
O STRASZLIWYM

Sadzie Panskim, na pier-
wix Niedziale Awenta.

KAZANIE

X. D. STANISLAWA GRODZICKIEGO.

Wydrukowane w Warszawie

W KRAKOWIE

Wydrukowane w Krakowie
w drukarni P. Skowronka

III - 522 - VII

Kazániená pierwsza Nie dziele Adwentu, ná Ewán- gelią o sádzie ostátecznym, v Lu- kaszá w 21. Rozdziale.

NOkazał Jeremiaś Prorok / swemu Ier: 36
 Baruchowi / aby plagi y kázi frogie / á iáto
 mowi pismo / vniuersa mala. *wszystko zle kto*
re p. Bog ludowi onemu gotował y wczys
nié zamyslał z vsi iego wypisał spisawšy w
iedne księgi zebrał / zebrałšy / księgi one lu-
 dowi Żydowskiemu przeczytał. y przydaie: *Abowiem wielki*
furor, zapálczywość y rozgniewanie iest, ktore mowił
Pan przeciwko ludowi temu. To gdy Baruch wczym / á nie
tylko raz w kościele wšytkiemu ludowi / ále y dwugi raz ná
pálacu krolewškim / wšytkim Książetom one frogie groźby
Pánskie przeczytał. Mowi pismo święte o Książetách onych:
Cum audissent omnia verba, obstupuerunt vnusquisq; ad
proximum suum. Gdy vsłyszeli wšytkie słowá one, zdum-
mieli sie káždy do bliźniego swego. To iest / iáko by zdrietwie-
li / y nic inego nie czynili iedno po sobie pogladáli: co wielka
á okrutna boiáźnia zietym rzecz zwyczajna iest. Wielki zá-
śie strách: ále iesliż w rzeczy iáto przystoi weyrzymy / nie row-
nie wietšy miałby páść ná nas z tego cosmy z Ewángeliey
dźśiešyšey slyšeli. Owdzie Prorok / tu sam Syn Boży Pan
wšyštych Prorokow. Owdzie kázi y plagi iednego krole-
šwa / tu swiátá wšyštyego. Owdzie ze iednym słowem rze-
śe iáko by figurá nieiáta / tu iáto istotá sáma. Jesliż tedy w
książetách onych táka iákaście slyšeli boiáźń spráwił cieni
 (tak figury zowie Páwel s.) *frogosci Pánškiey / iáki strách*
 w nas ma wzbudzić rzecz á istotá sáma: *Gdyż to wiadoma*
Colof: 2. 17.

Iz wszystkie niewole / plagi / kázi ktore byly od poczatku
 swiata nie innego nie sa / iedno figury / podobienstwo / cien
 tych rzeczy / ktore nam z wst Boskich opisuie Ewangelista dzi
 sieyfy. Przeto abyśmy w sobie wczuli to czego y Bog w se
 chmogacy przez Proroka pragnie y Syn iego Chrystus Jez
 zus w tey Ewangeliey po nas chce przypatrowac y wvazac
 v siebie bedziemy / plagi frogie a strachy nieslychane / ktore y
 wprzeda y dziać sie beda w dzien strasliwego sadu Pánstkie
 go / tego tylko dotykatrac co nam pisino s. podacie: dla tego y
 slow iego czesto uzywac bedziemy / prowadzac to kazanie na
 sie na kształt historyey / gdyz ten sposob / y ku poieciu latwiey
 fy / y ku wzruszeniu zda sie nam byc napotezniejszy. Ale iz
 historya ta przydluzszym iest / przeto ia na dwie czesći roz
 dzielimy. Pierwsza koniec swiata zakonczy: Wtora / co sie
 dziać potym bedzie / nam objaśni. Ty ktory sprawuies serca
 ludzkie Chryste Pánie / spraw w nas takie tych rzeczy poie
 cie / abyśmy przez boiazń swieta do milosci twoiey przysc / y
 w niey trwać na wieki wiekow mogli.

Pierwsza Część.

V Opisanii historyey przyscia Pána nášego Jezus
 sa Chrystusa na sad walny / nie potrzeba nam przez
 ten krotki czas / siegac Oycow s. gdyz samo pisino
 tak iest w tym obfite / iz ledwie naydziesz księgi Bibley w
 ktorychby iaka zmiánka o nim nie byla: a niektore tak to se
 roce czynia / ze kiedy byśmy wszytko wvazac mieli / nie tylko
 godziny ale y dniaby nam nie stawalo. Przeto na celniey
 szych tylko przestaniemy / prowadzac historya tym porzad
 kiem / ktory wedle pisina zda sie nam byc najposobniejszy / y
 ktory ile baeze sam Pan podacie w rozmowie / ktora o tym
 miał z wczmiami swemi. A te rozmowe opisal nam y náš dzi
 sieyfy Ewangelista Lukasz s. y inni wedle zwyczaju swego /
 gdyz co ieden opuscil tego drugi dołożył. Zaczniemy ia w
 imie Pánstkie od pierwszych slow dzisieyshey Ewangeliey.
 BEDA ZNAKI, NA SLONCV Y KSIEZYCV Y GWIAZDACH,
 mowi

mowi Pan. Te znaki mamy wyrażone y w starym y w nowym zakonie. W starym tak mowi Joel: *Słońce obroci się w ciemność a Księżyc w krew, niż przyjdzie dzień Pański wielki y straszny.* A w nowym tak sam Pan Jezus w *Mattheusa*: *Słońce się zaciemi, a księżyc nie da światłości swej, a gwiazdy będą padać z nieba y mocy niebieskie poruszone będą.* Niektórzy duchownie to rozumieją / przez słońce stan duchowny / w którym się zaciemi y pobożność żywota y umiejetność potrzebna: przez miesiąc lepak stan świecki / który dla drapiestwa / mezo-boystwa / tyranstwa / krwio opływać będzie. A przez gwiazdy rozumieją wzone ludzie / y mają za soba Daniela Proroka: *ci bowiem dla namiętności swoich przewrotnych y kacerstkich / spadną z wysokiego miejsca / które w kościele Bożym byli zasiedli.* Dla tego ci wszyscy śmiało y przedko do Antychrysta przystaną / y wypełni się ono co Pan przepowiedział mowiąc: *Gdy Syn człowieczy przyjdzie, izali znajdzie wiare na ziemi? M mało iey naydzie zaiste / tak wiary Katolickiey / iako y wiary prawdziwie polityckiey. Gdyż rzadko który drugiemu słowo strzyma / rzadzey szczyt sie obchodzić / a narzeczy sprawa wiedzy dopomagac będzie / ktore trzy własności są prawdziwey politycey. To jest tedy miejsca tego wyrozumienie duchowne y nauka prawdziwa y osobliwa y godna aby sie na nie wszyscy takowi ogladali a z tym w pamietali. Lecz iż nasze przedsięwzięcie jest / słow Pánstkich ile być może wedle litery sie dźierżec / przeto y duchowne wyrozumienia mimo sie puscimy / y o Antychryście nic nie powiemy / gdyż ta matura własnego y nie krotkiego kazania potrzebuie. To tedy cośmy slyseli y co za temi słowy w dzisieyszey Ewangeliey idzie gdy tak Pan mowi: **A NA ZIEMI VCISNIENIE NARODOW.** rozumiec sie może y ma iako słow w sobie bżmnia: tak że co teraz o tych rzeczach nieco slysimy / abo czasem na nie patrzymy: to im daley tym bazyey rość y przyznazac sie będzie. Widzimy niekiedy teraz zaciemienie Słońca / y mies*

Znaki ktore
wprzedsa sad-
ny dzień.

Joel: 2. 31.

Matth: 24. 29.

1. Stany z kłoby
wypadną.

Dan: 12. 3.

2. Niemiarą
się rozszerzy.

Luc: 18. 8.

3. Świat stur-
buie.

cá / y miesiącá / widzimy Komety / miotły / y inne ná niebie
 dżiwy. A ná ziemi przypátrujemy sie głodom / woynom / mo-
 rowemu powietrzu / zdychaniu bydła: slychamy też o trze-
 sieniu ziemi / o sumách morskich / gózie indziej to wszytko
 tym gęsciey / srodzey y wstáwiczniey pokazowác sie bedzie /
 im barziej swiát ku końcowi sie chylic / y przyscie Pánskie ná
 sad przyblżác sie bedzie. Ná ten czas bowiem powszechnie
 y zupełnie wzbudzi sie swiát wszytek zwierzchny y nadohny /
 niebieski y ziemski / ták barzo / iákto nigdy przedtym. Słońce
 swiátła swego nie práwie nie wżyczy / zá czym wietże ciem-
 ności beda w srodz dnia / á niż byly ábo czasu metipánstkiey /
 ábo w Egipcie / o ktorych pisino s. swiádczy / iż byly ták ge-
 ste że sie ich mogli dotknác. Tákże y Ksieźyc naprzod krwia
 6. Gwiazdy iákoby oplynie / á potym zgásnie. Gwiazdy lepát iákto slybyś
 niebá spádna. z wst Pánstkich / spádác z niebá beda, z iákim trząskiem y strá-
 chem, kto to wypowie? Co iesli sie komu niepodobna być
 zda (ácż nie samem tey opiniey y byłem przez kilkádzesiat
 lat / iż te słowa wedle litery rozumiane być moga) niech w sie
 bie wważy wsechmocność Boga / ktora ták wielka jest / że iey
 rozum nie tylko cślowieczy / ale y anyelski poiać do końca nie
 może. Alzá sie málo innych rzeczy wż stalo / ktore sie przed
 tym niepodobne być zdály?

4. Słońce się
zaciemni.

Exod: 10. 21.

5. Miesiąc
krwia oplynie

6. Gwiazdy z
niebá spadną.

Matth: 24. 29.

Chrysofomus,

Euthimius &

Maldonatus in

hunclocū Mat.

7. Anyeli się
wzruszą.

Apoc: 13. & 16.

Lecz nie tylko to ácż zacne / wśákże przecie nierozumne
 stworzenie to ná sobie odniesie / ále też y NIEBIESKIE MOCR
 WZRVSZONE BEDA, mowi Pan w Ewángeliey dżisieysey /
 anyoly przez to rozumieiac. Jáko zda mi sie iż nam Jan s.
 w Obiáwieniu swoim wyložyl / gdy powieda że widzial kie-
 dy dano siedmi anyolom siedm czasó złotych pełnych gnie-
 wu Boga żywiacego ná wieki wiekow. Ktore gdy wyleia ná
 ziemi / y ná miásta / y ná morze / y ná rzeki / ná słońce y powie-
 trze / powstána plagi y wćiski y wtrapienia iákich przedtym
 swiát nie widzial áni slychal nigdy. Wderza goracá niezno-
 sne / grády wielkości miestycháney / wody sie w krew obroca /
 ryby pozdycháia / frogá y zła rána ná ludzие przypádnie / ták
 iż kasác ábo zwác ięzyki swoie od bolesci beda: á przecie nie
 zechca

zechca pokutować / ale rączy zechca Boga bluźnić omi śliá
nieścześni ludzie / ktorzy do Antychrysta przystána á chára
Kter bestyey ná sie przymia.

A gdy sie tym y innym niewypowiedziánym obyczáiem
y ná ziemi żywioly / y ná niebie stónce / miesiąc / gwiazdy / á
yeli wzrusza / wypelni sie co Medzec przepowiedzial / ták o
Bogu mowiac: Wezmie zá wśelakie wzb roienie zapalczy-
wość iego , y przyzbroi stworzenie ná pomste nieprzyja-
ciól , y bedzie z nim walczył okrag światá przeciw Salo-
nym. Zá czym poydzie iz mieysca do wćieczki nie beda mieč
žadnego. Abowiem iesli ná ziemi schronić sie zechca / oná
trzesieniem y západaniem swoim ie odstrásy : iesli lepák ku
morzu sie wdádza / styfysy co sam Pan w Ewángeliey dšis
sieysey mowi : IZ DLA ZAMIESZANIA SZYMV MORSKIE-
GO Y NAWALNOCI IEGO SCHNAC PRAWIE BEDA LV-
DZIE OD STRACHV WIELKIEGO. Nawet choćby ná po-
wietrze wszlecić mogli / przecieby ie tám y rány one frogie y
bolesci okrutne nálažly. O okrutna nedzo ludzka / o cieška
ács sprawiedliwa reko Pánska. Což ia innego czynić mam
temu sie przypátruiac / iedno zákrzyknáč z Anyolem : Sprá-
wiedliwys iest Pánie , ktorys iest y ktorys byl swiety ,
ktorys to osadzil. Bo godni sa. Godni sa záiste / o Pánie / go-
dni wšyscy / ktorzy rzeczy dobre od ciebie stworzonych / zle á
niezbožnie przeciw maiestatowi twemu ná zbytki obracáli /
áby od tegož stworzenia wdreczeni byli. Godni áby ci ktorzy
sie wkorzyć tobie przez pokute niechćieli / od wśelkiego stwo-
żenia wkorzeni / vniženi y wdreczeni byli.

Lecz ieszcze nie koniec. Dwie bowiem pladze mym zdá-
niem zo stály / ktore im poslednieyše / tym sa surowše : iedná
ná ziemi / druga ná niebie. Ná ziemi z strony żywiolu ktory
ogniem zowiemy : ná niebie z strony okragu niebieskie^o / kto-
ry pismo swiete wtwierdzieniem zowie. Te tedy dwie rzeczy
ták sie wzrusza / y mścic sie krzywdy Božey nád zloczyncami
beda / iáko nam dwáy Apostołowie Piotr y Jan s. opisáli.

Jan

8. Stworzenie
krzywdy stwo-
rzyciela mścic
sie bedzie.
Sap: 5. 18.

Apoc: 16. 5.

Apoc: 10. 5.
9. Czas wstá-
nie.

2. Petr: 3.
10. Pożar swiá-
tá wšyſkiego.

11. Smierć wšy-
tkich ludzi.

Hebr: 9. 27.
Matth: 17. 5.

Jan zwyczajem prorockim / ktorzy o przyszłych rzeczách ták zwykli mówić / iáko by już minely : Przewo ábys wiedział / iż sie niepochybnie wypełnia : iáko niepochybna jest / że co sie raz sstało / niestác sie żadna miara nie może. Jan tedy ták mówi : *Anyol ktoregom widział stojacego na morzu y ná ziemi , podniosł reke swoje do niebá , y przyſiaagl przez żywiacego ná wieki wieków , ktory stworzył niebo y to co w nim iest , ziemie y to co ná niej iest , że czasu nie bedzie wiecey. Rzeczesh. Jákoż to być może aby czas wstác miał : Oto ták : Niebiosá , mówi Piotr s. nád zwyczaj z wielkim pedem przebieża bieg swoy : zá czym żywioly od goracá rospuszczá sie , á ziemiá y dzielá ktore ná niej sa popalone beda. Z tych slow dwu Apostołow dwie rzeczy bázgo trudne snadnie wyrozumieć możemy / gdyż ieden drugiego wykláda. Jedne : Przecz ábo iáko wedle przysięgi Anielskiej czas wstanie : Wstanie / przewo iż nawyższe one niebiosá / ktore y wedle Philozophow / biegiem y ruchaniem swoim sa pomiárkiem czasow wšytkich / stána y obracác sie przestána. Druga. Skąd sie on ogień ták gwałtowny weźmie : powstanie z gwałtownego pedu y obrotu niebiosow onych / iáko Piotr s. świádezy. Przewo iáko zá času Tłego wódá / ták w on czas okryie ogień wšyſtkie ziemie / y gory / y ták wšyſtko dzieło ná ziemi bedace iáko slyſyſ spali. A co sie tknie ludzi ktorzy ná ten czas żywi beda. Z tych zli á niezbożni meki wielkie w onym ogniu weźmia : dobrzy lepák / iesliž beda doskonáli / lekuchno w Pámie zásna / á w winnych iesli sie przewáry od grzechow pozostale znayda / ogniem onym iáko by czyscowym wypolerowane beda. A tym sposobem wšyſcy ludzie pomra státutowi Bożemu czyniac dosyć. *Abowiem statutum est , postanowiono iest , mówi Pawel s. ludziom raz umrzec : nie od kogo innego / iedno od Boga samego : ták nieomylnie / iż od státutu tego áni Syná swego / w ktorym sobie był dobrze upodobal , áni mátki tego Máryey Panny wyzwolic niechćiał.**

Macie

Macie namilſzy moi koniec ſwiątá tego / ſwiątá ſtárego / ^{12. Swiát no-}
 ſwiátá nieſwiátlego / plugáwego / miſernego / ná iego miey- ^{wy náſtanie.}
 ſce náſtapi ſwiát nowy / niebiosá nowe / ziemiá nowa. W
 czym poſtuchaycie / proſe / co mowi Ksiaże Apoftoſkie
 Piotr s. iáto to wyraża / iáto rozważa / iáť powaźnemi ſlo-
 wy nas wczy y przygoto wywa ná on dzień. Przeto y ia temi
 ſlowy pierwſza kázania mego cześć zátóncze / gdyż nie bacze
 coby ſie grzecznieyſzego y známiennitſzego tu powiedzić mo- ^{2. Petr: 3. 12}
 gło. Słowá iego te ſá: *Gdyż tedy to wſytko ma ſie zepſo-*
wác, iakymi wam potrzebá być w ſwietych obcowá-
niach y w poboźnościach, oczekiwáiac y ſpieſac ſie ná
przyſcie dná Páńſkiego, przez ktore niebiosá goráia-
ce roſpuſzczá ſie y żywioly od goracoſci ognia ſtopnicia.
Lecz nowych niebios y nowej ziemie wedlug obietnicie-
go oczekiwamy, w ktorych ſpráwiedliwoſć mieſka.
Przeto namilſzy ná to czekáiac, ſtáraycie ſie ábyſcie nie
zmázáni y nienáruſzeni od niego náleżieni byli w pokoiu.
 Day to Jezu Chryſte / day zbáwicielu y odkupicielu náſz ná-
 milſzy y naydroźſzy / ábyſmy te ſłowá w ſwieźey pámnieci záw-
 ſe mieli / á czego nas wczá / czynili: á zátym od grzechu wol-
 nemi y niepoťalanemi ná przyſcie twoie náleżieni byli.

Wtora Część.

Do dokończeniu ſwiátá / gdy wſytko co Bog ná- ^{Zniwo Anyel-}
 znaczył w popioł ſie obroci / náſtapi zniwo ono wiel- ^{skie, ktorzy ná}
 kie / ktore nam Syn Boży opowiedział. Ktore nie ^{przod.}
 przez ludſie / ale przez Anyoly odprawowane będą. Ták bo-
 wiem Pan Jezuſ mowi: *Zniwo dokończenie ſwiátá ieſť, á*
żency Anyolowie ſá. Przeto co žencom przyſtoi / Anyolowie
ſprawować będą. Játo bowiem ženy ſtáráia ſie áby wſy-
tko zgromádzili co do zniwá należy / badź zboże / badź chwa-
ſty: ták Anyeli ſwieci zgromádzá wſytkie one popioły / w
ktorekolwiek ſie ciáła ludzkie obrociły / wſytkich ludzi do te-
dnego niegdy ná ziemi żywiacych złych y dobrych / błogoſtá-
wionych

Matth: 13. 39.

1. Popioły po-
sbieráia.

2. Gromadke wionych y przeklętych. To weczyniwoſy / każdemu ciału gro-
właſna każde-
mu naſnacza-
madke iego wlaſna naſnacza / w ktora ſie było obróciło. Lecz
iż żniwa tu ieſzcze być nie może / gdyż Bog popiołu ſadzić

3. Ciąła vfor-
mują.
nie będzie / wielkie ieſt podobieństwo iako Doktorowie w wa-
żają / iż do vformowania ciała przyzwania duſi wlaſnych do
każde^o z nich P. Bog wſzechmogacy Anyełſkiey poſługi uży-
wać będzie. Jako używał poſługi Ezechiela proroka / kiedy

Ezech: 37.

náder piękna tey ſprawy figure widział. Abowiem iako tam
ná glos Proroctki / ták tu ſprawa Anyełſka / pokaża ſie na-
przod koſci z one^o popiołu vformowane / z ktorych każda iá-
ko y óndzie v Proroctá / z trzaſkiem ná ſwe mieyſce náſtoczy /
po koſciách roſciagna ſie żyły / ktore wſytkie koſci ſpoia: á
zátym nároſcie ciało / ktore ſkóra powleczone będzie. A duſá

4. Duſe przy-
ſowia.

ábo duch góſie? Do tego iako óndzie v Ezechiela nowego
proroctwa / ták tu głoſu innego potrzeba. Który to glos ro-

1. Cor: 15. 52.
1. Theſſ: 4. 16.
Matth: 25. 6.
Ioan: 5. 26.

znáicie ieſt w nowym teſtámenće opifańy / niekiedy go tra-
ba, niekiedy głoſem, niekiedy wolaniem, piſmo ſ. nazywa.
A toż częſem mowi / iż od Archányoła / częſem iż od ſámego
Syná Bożego wyrzeczony będzie. Rożnoſci tu wſtańże za-
dneý nie máſ. Żowie go głoſem. Bo glos będzie á glos kto-
ry wſyſcey wyrozumieia. Żowie go traba. Bo iako traba dá-
leko ſyſceć / ták glos ten po wſytkim ſwiecie rozlegáć ſie be-
dzie. Żowie wolaniem. Bo iako ná wolanie ze ſnu: ták ná
ten glos od ſmierci ludſie wſtána. Żowie go głoſem y An-
yełſkim y Chryſtá Pána. Bo ták od tego / iako y od owych po-

Matth: 24. 31.

chodzić będzie / tym ſpoſobem: *Wyſle Jezus Pan / iako ſam
ſwiádeczy / ányoły ſwoie z traba y głoſem wielkim, y zgroma-
dza wybráne iego ze czterech wiatrow, od kraiów nie-
bios áż do kraiów ich. A zgromádza nie tylko wybráne / ále
y wſytkie inne / nie tylko pſemice ále y kaól / nie tylko dobre
ále y złe ryby / iako ſam Pan w przypowieſciách przepowie-
dzieć raczył. Ná ten tedy glos / ábo temu podobny: Wſtáń-
cie vmárli ná ſad / Predziuchno w oká mgnienu vmárli
powſtána nieskáżonymi, mowi Páwel ſ. Abowiem odda
niebo duſe ſwoie / odda piekło tam bedace / odda y czyſciec
w nim zátrzymane / y zlaczy ſie każda z duſá z ciałem ſwoim*

1. Cor: 15. 52.

wiaſnym

własnym inż vformowaným. Aby ták zupełny człowiek 2. Cor: 5. 10
*Każdy odniósł własne sprawy ciała według tego co w-
 czynił, lub dobre lub złe. A ták stána wšyscy ludzie od pier-
 wšego Adama aż do oštátniego / ktory sie ábo zá Antychry-
 sta / ábo potym národził / ná nogi swoje: ktore zámoša An-
 yeli blisko Jeruzálem / iáto Pan przez Proroká mowi:* Ioel: 33.
Zgromádze wšytkie narody y sprowadze ie ná doline 5. Zánioša w-
Iozáphát: y bede sie tám z nimi sadzil. A przydáie: šytkie blisko
Niech powstána y przyciagna narodowie ná doline Io- Jeruzálem.
zéphát. Bo tám siedziec bede, abych sadzil wšytkie na-
rody okoliczne. Ná onym tedy mieyscu y w okolicy / wšyscy
sie znajdziemy. Co też dáia znać Anyeli przy w niebowsta- Aa: 1.
pieniu Pánškim: Doliná bowiem Iozáphát iest przy gorze
olivney / z ktorey Pan Jezus wstapic do Gycáz tryumphem
raczył. Z tymże tedy / y owšem z dáleto wietšym tryumphem
ná onoš mieysce sie wroci / áby tám ábo blisko mieyscá tego
šad swooy sprawiedliwy odpráwował: kedy on sam niespra-
wiedliwie był osádzony.

Sposób lepať przyszcia iego ten bedšie. Matth: 24. 30.
Naprzod pokáže
šie znak Syná czlowieczego ná niebie, nie inny zášte / iedno
krzyž šwiety / iáto y wšyscy šwieci od počatku Ewángeliey
áž do dnia dšisiešyego rozumieli / y rzecz sámá krzyczy. Znáť
niegdy šromotny / ále teraz šlácherny: znať dobrym / á tym Gal: 5. 24.
ktorzy dla Pána Chryštusa cialo swoje wkrzyžowali z poža-
dliwošciami swemi, znať wielce wdšieczny / miły / przyieni-
ny: žlym lepať y niezbožnym bedšie znákiem náder šrogim /
przyšrym / štrášliwym. Bo iáť go štoro žocza: pláťac okru-
tnie y nieutuleni beda: potym sam P. Jezus počmie z nie-
bá ššepowác. A ta chwila wypelni šie co sam przepowie-
dšiec racył mowiác: Wynida Anyeli, y wylacza žle z po- 6. Wylacza šle
srzodká šprawiedliwych: á rozdziela ie ná czworo / iáť nam od dobrych.
znáť dáie pišino š. Pierwšy rzad bedšie ljudi wielce špra- Matth: 13. 24.
wiedliwych y šwietych / á tych ktorzy wšytko šwoie dla Pána 7. Ná czworo
opušili: między ktoremi sam šie Páwel š. počyta / mowiác: wšyškije roz-
dzielaš.
Pospolu pochwyceni bedšiemy z nimi w oblokách prze- 1. Theſſ: 4. 17

górze / wyrza sedziego inż opisánego / ktory nie tylko sedzia / *Tenże sedzia y*
 ale y świádkiem będzie ich zbrodni wśelákich. *świádek,*
 Bo tak mó- *Ier: 29. 23.*
 wi przez Proroká: *Ia iestem sedzia y świádkiem.* Nie stry-
 icś sie wierz mi / ani sie wymowis̄. Poyrzali ná dol / wyrza
 piekło hániebnie paláiace im zgotowane. Poyrzá ná prá-
 wice / tám ányeli ścáć beda skárzacy sie / iz imi y ráda ich po-
 gárdzáli / á sá tána y ráde iego nád nie przekládáli. Ná lewi-
 cy lepát / wyrza dyabły grzechy ich wyliczáiace / y o pomste
 Bogá prośace. Przed soba mieć beda żywot swoy w grzes-
 chách strawiony. Sá soba wieczność máć bez kónicá trwáia-
 cych. A werwnatrz sumnienie otworzone / sámó sie osadzá- *Sumnienie*
 iace / y wśytkie grzechy swoie iáko w źwierciedle widzace. A *świádek.*
 teć sa one księgi / o ktorych mówi y Dániel y Jan s̄. Dániel *Dan: 7. 10.*
 tak mówi: *Zásiadł sad y księgi otworzono.* A Janá s̄. te *Apoc: 20. 12.*
 sa stowá: *Y widzialem umárle wielkie y mále stoiace przed*
oblicznością stolicy, y księgi sa otworzone, y druga
księga otworzono, ktora iest żywotá: y osadzono umár-
le z tego co nápisano bylo w onych księgách wedle w-
czynkow ich. Dokláda Páwel s̄. mowiac: Iz im da świáde- *Rom: 2. 15.*
ctwo sumnienie ich, y myśli miedzy soba wespól oskár-
żáiace, abo teź wymawidiace, w dzień gdy Bog sadzić
bedzie táciemnice ludzkie. Skąd dochodzim iz sad ten dziać
(iáko Augustyn s̄. mowi) sie będzie ná vmysle. Bo kiedyby
spráwy wśytkie mowa y spieráaniem toczyć sie miały / w ták
miezliczoney liczbie ludzi / niewiedzieć kiedyby temu sadowi
był kóniec. A co Jan s̄. dwoich ksiąg wzmianke czyni: przez
pierrwse / sumnienie náśe / iáko sie rzeklo / á przez wtore / wiá-
domość y przeyrzenie Boże niepochybne od wieku wiekow
sie rozumie. Dekret wśátkze ostatni y wyrok sedzieg spráwies
dliweg / glosem y mowá swojá P. Jezus odpráwi. Ośiadłszy
bowiem ná stolicy trybunálu swego w posrzedku rozdziálu
onego od Anyołow wczynione / y wślyśawśy se nencye świe-
tych onych celnieyszych / ktorzy z nim przyda sadzić / ktorzy
wśyśey z wola Pánska w wotách swoich zgádzáć sie beda.
Poyrzy w przod náystodśy P. Jezus ná bedace ná práwis

Matth: 25. 34. cy / y rzeknie im miluchno á wdzięcznie: Podzięcie błogostwieni Oycá mego, otrzymaycie królestwo wam zgotowane od założenia światá. Abowiem taknałem á daliśmy mi ięć: pragnałem á nápoiliście me. A gdy go oni spytáia / kiedyby sie to sstało / ponieważ go oni ná świecie bedacego nie widzieli: Odpowie Pan Jezus / mowiac: Amen, Záprawde powiadam wam: Pokiście uczynili iednemu z tych bráciey moiey namnieyszych, mnieście uczynili. A potym obroci sie z frogim wyrzeczeniem do bedacych ná lewicy / y rzeknie: Idźcie odemnie przekleći w ogień wieczny, który iest zgotowany dyablu y ányołom tego. Abowiem taknałem á nie daliśmy mi ięć, pragnałem á nie daliśmy mi pić, byłem gościem á nie przyieliście me, nágiem á nie przyodzialisście me, niemocnym y w ciemnicy, á nie náwiedzilisście me. A gdy y oni wymowek sukác beda / że go niewidzieli / przeto mu tego uczynić nie mogli. Odpowie im iáko y pierwszym: Záprawde powiadam wam, Pokiście nie uczynili tego iednemu z tych namnieyszych, ániście mnie uczynili. Otoż maćie dekret Pániski y ná te y ná owe strone. Chcećies erekucyey? Wykonámie tákie bedźcie / iáko sie támsze dokláda: Y poydaćci ná meke wieczna, á spráwiedliwi do żywotá wieczne^o.

Co sie wam zda? co myślicie? co rozumiecie? iáť smáczny on dźień ludziom niezbożný bedźcie? Ták przytry / iż ię go frogości wypisáć písmo s. nie umie / choć wšyscy niemál Prorocy / dźiwne á strásliwé mu tytuły dáia. Posłuchaycie ich kiltá. Niech w przód wystápi Moyses: ten go zowie diem perditionis, dniem zginienia. Co y Job y inni czynia. A Job przytym zowie go dniem zápalczywości Božey, diem furoris Domini. A tegoż Jobowi poświędzaia niemál wšyscy Prorocy. Bo co zwykł czynid zápalony gniewem człowiek niespráwiedliwie: to spráwiedliwy sedźia spráwiedliwie wyrzadzi nieprzyaciołom swoim. Dawid záśle zowie go dnem

Deut: 32. 35.

Iob 21. 30.

Iob 20. 28.

Psal: 40. 2.

go dniem złym. Co y syniego czyni tak mowiac: *Wszystko* Prou: 16. 4.
dla siebie stworzył Bog, a y niezbożnika na dzień zły.
to jest na każn wieczna/ktora sobie zasłużył zlemi sprawami
swemi. A Izaiasz tak mowi: Oto dzień Pański przydzie o- Iza: 1. 3. 9.
krutny y pelen rozgniewania, y gniewu y zapalczywości.
Także Jeremiaś zowie go dniem wielkim y czasem wci- Ierem: 30. 7.
śnienia. A Ezechiel tak: Wycie, biada, biada dniowi. Ezech: 30. 2.
Tuż ktoby wyliczył wszystkie nazwiska a własności dnia te-
go/opisane od mniejszych Prorokow: Z Joela y Zophonias Joel: 1. 2.
śa/domyslaycie sie o drugich. Ci tedy dway te tytuły mają: Zopho: 1. 17.
Dzień Pański wielki, dzień ciemności y mroku, dzień
obłoku y wichru, dzień utrapienia y wciśku, dzień nie-
szczęścia y nędzy. Dzień chmury, dzień traby y krzyku.
Co to za traba/co to za krzyk: A ona o ktorey sie dosyć mo-
wilo y to cos z wst Pańskich slysal: Idzcie odemnie przekleci.
abyście ani moiey/ani Oycá meğ chwały nie widzieli nigdy.
Gdyżescie tym pogardzali do czegom was byl stworzył y od-
tupil. Przeto badzcie przekletemi wstami narwyższe/a idzcie
w ogień wieczny, ktory jest zgotowany dyablu y anyo-
łomiego. Boście tych woleli slychac a niż mnie: boście sie
z tymi brócili przeciwko mnie: boście z tymi towarzystwo
wiedli nad zakazanie moie/ miycieś tedy towarzystwo z ni-
mi na wieki wiekow w ogniu y mełach piekielnych.

W sad sprawiedliwy! o wyrok nieodmienny! o dekret
słusny y przystoyny! acz onym przeciw ktorym wydany bez-
dzie nader przytry/cieski/nieznośny. Przeto beda narzekac
y lamentowac/ beda zlorzeczye y przeklinac dzien poczećia y
narodzenia swego. Co Prorocy/ na grzech wzglad mając/
czynili mowiac: Niech zginie dzien ktoregom sie wrodzil, Iob: 3. 7.
ynoc w ktora rzeczone poczal sie czlowiek. Co y sam Zbawic Ierem: 20. 14.
ciel znać daie/gdy o Judaszu mowi: Dobrze mu bylo aby sie Matth: 26. 25.
byl nie narodzil on czlowiek. Beda przytym zli krzyzecz/pla-
tać/ryzecz/wyc iakos z Ezechielá slysal/a tegoż mu Izaiasz Esa: 13. 6.
poswiadcza. Beda zalowac. Ale wszystko prożno/ wszystko
nadaremno. Tu/namilsy moi/na tym swiecie jest miejsce
tym rze

Tu miejsce
pokuty.

Isa: 42. 14.

ty m rzeczo m / żalom / pokucie / płaczo m za grzechy / tu kto to
ma / po ki Pan milczy / po ki cierpliwie znosi miłosierdzie y od-
puszczenie / á zátym zbáwienie otrzyma: owo dzie próżno áni
mysl. Sluchay co o tym sam Bog v Proroká mowi:
Milczalem z áwždy, smilklem, bylem cierpliwym.
Ták iest Jezusie Pánie / ták iest naciższy Chrystusie / ták iest:
byles cierpliwym y kiedys one okrutne meki dla zbáwienia
násego podeymował / y kiedys nas sprośnie grzechámi cie-
bie obrażáacych zarázem nie starał / áles cierpliwie znosił y
vpominal / ábysiny sie pohámowali y za grzechy žalowali.
Ták iest / niechci bedzie cześć y chwala ná wieki. Lecz zecha-
my niechcieli pokutowác / coż uczynisz? Odpowiada: *Iáko
rodzaca mowić bede. Jákoby rzekl: Jákto rodzaca / z boles-
ścią / z stekaniem y z wołaniem rodzi co poczelá: ták ia gwał-
tem y z krzykiem gniew ktorým z átrzymal wyrzuce. A coż za
tym poydzie? Dissipabo & absorbebo simul. Rosprosey y
polkne zarázem. Abo. Rosprosey y pożrze zaráz, y ták sie
stanie. Rosprosa sie od megdý namilsego towárystwa /
á zarázem ie pieklo pożrze y pochlonie / y stapia z duša y z
ciálem żywi do piekła. Anyeli bowiem wedlug prorocтва
sámego Páná / powiáza ten kakol, to iest / zle y mezbożne lu-
dzie, w snopki / y wrzuce ie w piec ogniŝty, tam bedzie placz
y zgrzytanie zebow.*

Anyeli sło w-
rzuca do pie-
kła.
Matth: 13. 42.

Wieczność.

Apoc: 14. 11.

A iáko to dlugo trwác bedzie? Opisuie to Jan s. ták mo-
wiac: *A dym mak ich wstepowác bedzie ná wieki wie-
kow, áni máia odpoczynku we dnie y w nocy. W ktorých
słowách / dwóm sie rzeczo m przypátrowác mamy. Pierwo-
ŝey / iž nie tylko ogień / ále y inne meki ták sie nayda / á prá-
wie niezliczone / iáko nam y seroce y osobliwie o tym pismo
świadczy. Lecz dla przedlużenia / ná inny czas to odložmy.
Drugiey sie przypáttrzy / że te meki y bez przestánku y dlugo
náder trwác beda. Jákże dlugo? podobno tyle lat / ile ich
tu w roŝkosách strawili: Dlużej. Czyli do stá lat. Dlużej. Ná
wieki, mowi pismo. Niechże bedzie do tysiacá tysiecy lat / á
choć y tyle dwoie. Próżno sie masz z Pánem tárgowác / nic*

ná on

na on czas nie wytargnieś. Tu miejsce targowania / gdzie
 sie obiecuia za lekkie wdreczenia / srodki y obfite ochlody. Tu
 targuy za dobre uczynki twoje choć małe y niedoskonale / wiel
 kie y doskonałe w chwale Bożey zapłaty: za doczesne a w
 mgniemiu ośa przemijające / wieczne y bez końca trwające ro
 skosy. Tu tedy targuy ieslis mady: Bo na on czas targu miey
 sca nie masz: a zwłaszcza o lata / gdyż tam lat nie bedzie. Czas
 nie slyszal kiedy Anioł przysiągl, iż czasu nie bedzie wiecey: Apoc: 10. 6.
 Jesliż czas vstanie / tedyc y lata / ktore sie czasem mierza. Coż
 tedy bedzie / abo iako dlugo meki te trwać beda? Wieczność
 nastanie wieczność bedzie / przeto na wieki wiekow cierpieć
 musza. Owa krotko mowiac / po ki Bog Bogiem / poty oni w
 mekach trwać musza: końca nie bedzie nigdy. Bo iako ogień
 on raz zapalono / tak go nie podniecaia nigdy, mowi Job: a Job 20. 26.
 przećie iakoś slyszal z Jana / z ognia tego dym wstepować be
 dzie na wieki wiekow. A nie tylko ogień / ale y inne meki trwać
 beda bez końca. Robakich, ktory ich gryść y targać bedzie /
 nie zdechnie. a ogień ich nie zagasnie, mowi Izaiasz w starym /
 a sam Pan w nowym testamencie. A Jan s. przydaie: iż Apoc: 14. 11.
 w one dni ludzie sukac beda śmierci, a nie nayda iey,
 beda zadac umrzec, ale śmierć od nich wciecze.
 A przećie ia pisino zowie śmiercia / a śmiercia wtora / to jest
 wieczna. Dziwna zaiste rzecz / ani śmierć / ani żywot / y śmierć
 y żywot. Jesliż bowiem jest śmierć / czemuż nie zglądzi / a ies
 sliż żywot / czemuż to śmiercia zowa? Temu. Bo cokolwiek
 jest y w śmierci naysroźszego / y w żywocie naygorzego / to sie
 tam w slytko naydzie. Meki takie cierpieć beda / zeby od nich
 na każde mgniemie ośa tu byli pomarli: a przećie tam nie va
 mra. Przeto tam y śmierć y żywot bedzie. O iak dziwne sa
 dzieła w sechmocney reki twoiey Panie / ktora y przeciwnie rze
 czy spaa / y nie bez wielkiej sprawiedliwosci nie czyni. Spraa
 wiedliwa bowiem rzecz jest / o Panie / aby tym śmierć panto
 wala / ktorzy przeciwno tobie z śmiercia y z pieklem przymie
 rze uczynili, iako prorok twoy o nich swiadczy. Slysna y Ifa: 28. 15.
 to a przystoyna o Boże / aby na wieki zyli / ktorzy przeciwno
 tobie

tobie Bogu wiecznemu grzesyli / że kiedyby byli na świecie
na wieki trwali / na wieki by obrażać ciebie byli nie przestali.

Matth: 13. 51.

Zamykając kazanie to / spytam was z Pánem Jezusem:

Intellexistis hæc omnia? *A wyrozumiełiscie to wszystko?* Tysze: gdyż nic trudnego nie było. A obaczyliście dzie-
wne y sprawiedliwe sady Pánskie? Mam za to / gdyż ich tu
było iasnych á iáwnych dosyć. A wierzycież że sie temu dosyć
sftanie? wierzycież namilfy moi / wierzycie proste / wsátésctie
widzieli iz wsytko z písma sie mówiło: A tu temu niewiára

Niewiara iá-
ko Bog karze.
Ierem: 26.

nigdy ná dobre nie wysła nikomu. Biercie przykład z Hi-
storyey / ktorásctie ná samym początku slyfeli / w ktorey też to
mamy / iz kiedy księgi one stráchu pełne przed krolém Joácy-
mem czytano / on nie tylko sie nie wpámietal / czego Bog pra-
gnał / ale księgi one po kártách wyrzynájac / sam reká swa pa-
lił. Nie dla czego innego záiste / iedno iz temu co w nich było
nie wierzył. Coż tym zyskał. To / iz Bog znouy rozkázal Pro-
rokowi / áby y to wsytko powtorzył / co w onych spalonych
księgách było / y żeby ieszcze przydał dáleko wiecey plag in-
nych frogich / ktore sie w pierwszych księgách nie zamykály /
ktore wsytkie do namnieyszey / kutek swoy wzięły. Abowiem
krol on niewierzacy słowu Bożemu / poimány iest od nie-
przyaciól / zábity iest / ciáło iego iáto ściernw bydleczy ná pole
wyrzucone iest / potomstwo náwet iego do sizaráká wyglá-
dzone iest. To tobie krolu niewierny. Karzmysz sie my tedy
proste / wierzmy Pánu: gdyż o żadna sie rzecz Bog barzieszy
nie gniewa / iáto kiedy mu kto nie wierzy. Rzekniecie / iák mnia-
mam / iz wierzycie iáto ná wierne Chrzesciány náleży. Day
to Boże áby wsytscy. W iedna rzecz was tedy ieszcze spytam.
Ponieważ wierzycie: pytam / iesli sie o to stáracie / ábyscie v-
fli tego sadu Pánskiego surowego? Rzeknieś: A iákoż sie go v-
chronić? Odpowiadam / iz inák nic: iesli chcesz ábyc nie byl
frogim / ale wdziecznym dzień on / inák sie go nie vchronisz / ie-
dno przy wierze dobrej / dobrze po Chrzesciánsku żyjac / á zá-
grzechy zálniac. Abowiem / iesli iz tak / iátośctie slyfeli / karáni
beda co dobrze czynić zámiecháli: iákoż kazń odniosá co sle-
czynić

czynić nie przestali: Przekleci są wstąpi Bożemi / ktorzy kła-
knacego nie natarbili: a przekleci nie beda / ktorzy y te troche
chleba co miał v bogi / z vsi mu wydarli / y ná sive zbytki obro-
cili: ábo potomki sivoie stad vbogáci: Przekleci są ktorzy
prágnacego nie nápoili. á wolni od tego beda / ktorzy nie tyl-
ko tego nie czynili / lecz nád to przeciwnym obyczaiem žárlo-
sti y pijánice do zbytkow przynusáli: Náostátek iákoś sly-
sál / beda wrzuceni w ogień wieczny / ktorzy opuścáli miło-
sierne vczynki (co bogaczowi onemu / iáto wies / dawno v
czyniono / ktory Lázárowsi odrobín dáć žálowal) což mnie-
masz o owych / ktorzy w niezbožnosćiach žyli: czarownicy /
krzywoprzysięzcy / mežoboyce / cudzožónicy / drapiežce / li-
chwiarze / potwarcy / pijánice / obmorocy / sprošnicy / z grze-
chow sie chelpiaci / y tym podobni zlošnicy / dožad sie takowi
dostána: Przeto Pan Jezus dáł przykład iáko by w namnie-
sych grzechách smiertelnych: ábys sie dorozumial co sie
dziać bedzie z temi / ktorzy sie w gwałtownych nieprávo-
sćiach Kocháli.

Luc: 19. 15.

To tedy vvažay v siebie dušo Chrześćiansta / to micy
záwse przed oczymá / o tym mysl we dnie y w noci / iáko on
swiety myslil co mowil: Lub iem / lub pije / lub spie / lub co
kolwiek innego spráwue / záwse traba oná strásliva bżmi
w vsách moich: Wstáncie vmárli ná sad. Ten tedy glos tá
traba / niech y w nášych vsách bżmi vstáwicznie / áby boiažn
swieta w nas wzbudžila. Boiažn ktora nie tylko Prorocy /
nie tylko Apostołowie / ále y sam Pan wšytkich / Jezus Chry-
stus pobudžac raczył y w džišiejšey Ewangeliey / y gđzie in-
dšie. Boiažn / ktorey nam pišmo s. dožć zálecić nie može.
Boiažn / že iednym slowem rzeke / nie przekleta / ktora rozpácz
spráwue / ále swieta / ktora nas do pokuty przywodži. Co že
by ták bylo / á že bych ia tež dokończyl kazánia mego skadem ie
zaczal / poslušaycie co Bog mowi / á co zá przyczynie dáie Je-
remiaszowi prorokowi / czemu on lud strášyc roskazal: *Aza*

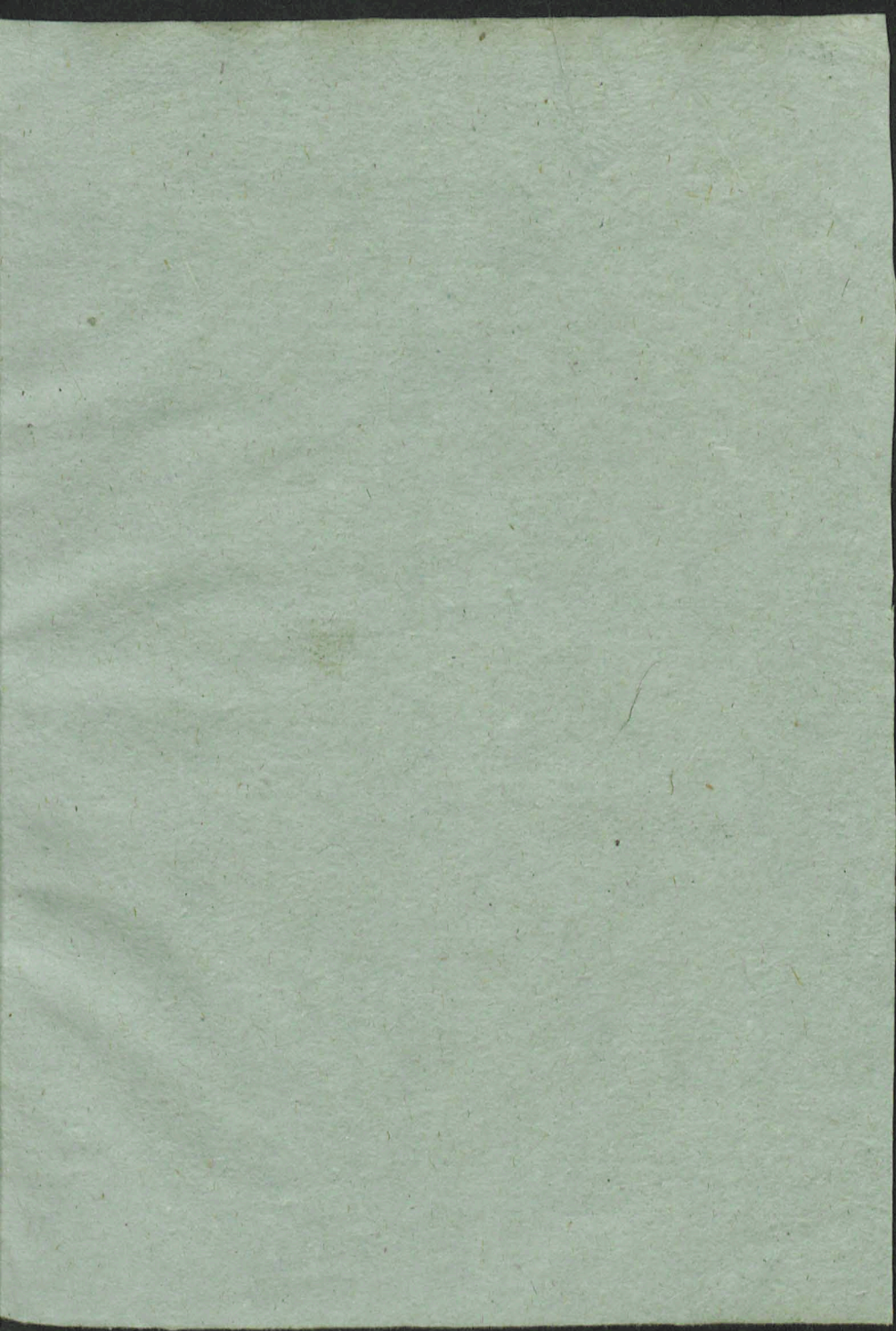
Ier: 36. 5.

*snadz gdy wšlyšy dom Iudski wšytko zle ktore ia my-
sle im wczynić, náwroci sie každy z drogi swey zley, y*

*Żłitwie sie nadd nieprawościami y nadd grzechem ich. Zaiste
 dobry/ zaiste miłosierny Pan Bog nasz naylaskawszy: grozi /
 aby bić nie musiał: boiażn wzbudza/ abys y ty sie wpańietal /
 y on laskawie odpuscil wszytko. Tego chcial/ iako slyszys po
 Żydziech/ tego chce y po nas. Jesliż oni niewdzieczni y zaka-
 niáli wpańietac sie y pokutowac niechcieli / y dla tego kara-
 nie y doczesne y wieczne odniesli: ty Chryscianiski czlowiec
 eze zaluy / ty zywota popraw / ty do sprośnosci sie wiecey nie
 wracay / ale w pobożnosci aż do konca zywota żyj szesli-
 wie: abys dnia onego / nie strasliwy na lewicy / ale mily na
 prawicy glos wstysiec mogl: *Podzcie blagoslawieni Oyci
 mego, otrzymaycie krolestwo wam zgotowane od zdołże-
 nia swiata.* Day Boze Oycze wszechmogacy / abysmy
 to wszyscy wstyseli: a po tym zywoćie / ciebie z iedynym Sys-
 nem twoim y Duchem swietym/ Troycie przenachwas-
 lebnieysza wielbic / chwalic / y blagoslawic
 mogli na wieki wiekow.
 Amen.*

94214

7386

9444

4

